

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תלה"מ 19-10-42835 פלוני נ' אלמונית

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד השופט טל פפריני

המבקש: פלוני ת"ז -----
ע"י ב"כ עו"ד מוחמד ותד

נגד

המשיבה: אלמונית ת"ז -----
ע"י ב"כ עו"ד ראני טנוס

החלטה

עניינה של החלטה זו בשני נושאים:

א. בקשה לביטול החלטה מיום 9.3.20 שניתנה במעמד צד אחד בעניין תחליף המצאה.

ב. סמכות השיפוט הבינלאומית של בית משפט זה.

1. המבקש והמשיבה, בני העדה המוסלמית, נישאו זל"ז ביום -----, הכרזת הנישואין בפומבי התקיימה ביום ----- (עמ' 24,27 לתגובה מיום 3.5.20), והצדדים התגרשו ביום ----, בהתאם להלכה המוסלמית. מנישואיהם נולדו להם שני ילדים: ----- יליד ----- ו----- יליד ----- ביום 27.10.19. הגישה המשיבה תביעה לפירוק שיתוף ואיזון משאבים.

2. ביום 23.12.19 הגישה המשיבה הודעה על המצאת התביעה למבקש באמצעות שליח לכתובתו הרשומה במשרד הפנים, שהיא גם כתובת בית הוריו. נטען כי התביעה הומצאה לב"כ המבקש עו"ד ג'האד אבו ריא אשר ייצג אותו בהליך אחר בפני בית המשפט. ביום 22.1.20 הודיע עו"ד אבו ריא כי ייצג את המשיב בתיק י"ס 33883-07-19 ולא בכל תיק אחר. ביום 26.1.20 הגישו הוריו של המבקש הודעה לפיה המבקש עובד ומתגורר דרך קבע ב----- ואינו נחשב תושב ישראלי. ביום 5.2.20, נוכח הודעת עו"ד אבו ריא והמסמכים המצויים בתיק, לפיהם לצדדים

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תלה"מ 19-10-42835 פלוני נ' אלמונית

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

הליכים תלויים ועומדים בבית משפט ב----, שם אף היה מקום המגורים המשותף האחרון, הוריתי למשיבה לפרט מדוע היא סבורה כי לבית המשפט לענייני משפחה בישראל סמכות עניינית לדון בתובענה. עוד צוין כי אם לא תוגש הודעה, התביעה תמחק.

3. ביום 16.2.20 הגישה המשיבה הודעתה, במסגרתה טענה כי ההליכים התלויים ועומדים ב--- הם ככל הנראה פיקטיביים ועתרה כי בית המשפט לא יכריע בדבר מיוזמתו. לטענתה, סוגיית הסמכות הבינלאומית מקומה בכתבי הטענות ובתביעה גופה. לטענתה, המבקש ידע ידיעה קונסטרוקטיבית לעניין ההליך אך בחר להתחמק. ביום 23.2.20 הגישה המשיבה עדכון בדבר תחליף המצאה שניתן בבית הדין השרעי ובקשה להיעתר לבקשתה בדבר תחליף המצאה. ביום 9.3.20 ניתנה ההחלטה נושא החלטה זו הנעתרת לבקשה לתחליף המצאה ומורה כדלקמן:

"לאחר עיון בבקשה זו ובתגובתה של המבקשת לעניין הסמכות העניינית (מיום 16.2.20), ובהתאם לתקנות 498(א)(3) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, אני נעתר לבקשה לתחליף המצאה, ומורה כי התובעת רשאית להמציא לנתבע את כתבי בי-דין כמבוקש בבקשה זו, בדרכים הבאות (באופן מצטבר):

1. באמצעות הדואר האלקטרוני;
2. על ידי פרסום באחד העיתונים בארץ בשפה הערבית בפריסה ארצית;
3. באמצעות הוריו.

על הנתבע להגיש כתב הגנה בתוך 30 יום מתאריך המצאת כתב התובענה לידי... " (להלן: "ההחלטה מיום 9.3.20").

ביום 24.3.20 הגישה המשיבה הודעה ובה ציינה כי קיימה את החלטת בית המשפט לעניין תחליף ההמצאה.

4. ביום 31.3.20 צורף ייפוי כוח מטעם המבקש לפיו הוא מסמיך את עו"ד מוחמד ותד כבא כוחו, במינוי מוגבל, אך לצורך ייצוג בבקשה לביטול החלטה מיום 9.3.20 ובבקשה לסילוק התביעה על הסף בתיק תלה"מ 19-10-42835. צוין כי המבקש כופר בסמכותו הבינלאומית של בית המשפט הישראלי. בקשה לסילוק התביעה על הסף לא הוגשה.

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תלה"מ 19-10-42835 פלוני נ' אלמונית

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

5. ביום 1.4.20 הגיש המבקש את הבקשה לביטול ההחלטה מיום 9.3.20 שניתנה במעמד צד אחד בעניין תחליף המצאה. המשיבה הגישה תגובתה והמבקש הגיש תשובה לתגובה.

6. ביום 21.4.20 הוריתי כי עד ליום 3.5.20 רשאים הצדדים להגיש טיעון קצר כולל מסמכים ואסמכתאות ביחס לטענה בדבר סמכותו הבינלאומית של בית משפט זה. המשיבה הגישה התייחסותה במסגרת תגובתה מיום 3.5.20 לבקשה לביטול ההחלטה מיום 9.3.20. המבקש הגיש סיכום טענות.

הבקשה לביטול ההחלטה מיום 9.3.20

תמצית טענות המבקש

7. לטענת המבקש, הוא מתגורר דרך קבע ב----- ואינו נחשב תושב ישראלי. לטענתו, סמוך לאחר נישואיהם, בשנת 2005, העתיקו הצדדים את מרכז חייהם ל----- ומשך כל תקופת הנישואין התגוררו דרך קבע ב-----, זאת עד לשנת 2016 שאז חזרה המשיבה עם ילדיהם המשותפים לארץ. לטענתו, נכון למועד הגשת בקשה זו, כתב התביעה לא נמסר לידיו כדין, שכן משלא התבקשה המצאה אל מחוץ לתחום המדינה, ולא ניתן היתר ולא בוצעה המצאה כדין, לא רכש בית המשפט בישראל סמכות בינלאומית לדון בתביעה. לטענתו, הגשת הבקשה לביצוע המצאה מחוץ לתחום המדינה אינה עניין טכני אלא עניין מהותי. לטענתו, ההחלטה מיום 9.3.20 ניתנה ללא מתן זכות תגובה. לטענתו, חלה בעניינו תקנה 503 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן: "התקנות").

8. לטענתו, בהחלטה נפלה פגם מהותי ודינה להתבטל מהנימוקים הבאים: ההחלטה מנוגדת לצו המניעה מיום 5.1.20 האוסר על ביצוע המצאות עבר המבקש בכתובת מגורי הוריו, המבקש אף לא מתגורר בבית הוריו ולכן אין מדובר בביצוע מסירה לבן משפחה המתגורר עם בעל הדין, תקנה 498 לתקנות מתייחסת להמצאת כתב בי-דין למענו של נמען הנמצא בארץ ולא לנמען תושב חוץ שאינו נמצא פיזית בארץ, שאז חלה תקנה 500 לתקנות, לא צורף תצהיר לבקשה לתחליף המצאה ולא הומצאו ראיות לכך שהמבקש נמצא בארץ. לטענתו, אין משמעות לתחליף המצאה כגון פרסום בעיתון כשהנמען אינו נמצא בארץ. לטענתו, ביצוע תחליף המצאה באמצעות דואר אלקטרוני מנוגדת לתקנה 497 לתקנות משום שלא התקיים התנאי לגבי כתובת מאובטחת ומדובר בכתב טענות ראשון. לטענתו, תחליף המצאה אינו חל עליו כתושב חו"ל שאינו שוהה בארץ. לטענתו, תקנה 488 לתקנות משמשת פתרון במקרה

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תלה"מ 19-10-42835 פלוני נ' אלמונית

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

1 שבו אין אפשרות לבצע המצאה לנמען בדרך שנקבעה על פי התקנות, בעוד המשיבה לא עשתה
2 כל ניסיון לבצע המצאה במענו ב----- לפי תקנה 477 לתקנות.
3
4 9. לטענתו, אין מחלוקת כי הוא תושב חוץ והמשיבה הודתה בחקירתה בתיק י"ס 33883-07-19
5 כי הוא עובד ומתגורר ב----- לטענתו, על המשיבה רובץ הנטל להוכיח כי התקיים אחד
6 התנאים על פי תקנה 500 לתקנות. לטענתו, בחודש יוני 2019 הוגשה על ידו תביעה בנושא
7 פירוק שיתוף ואיזון משאבים בבית המשפט לענייני משפחה ב----- המבקש מפנה לפסיקה
8 ברע"א 8204/16.

9
10 10. בתשובה לתגובה, מתייחס המבקש לכך שלא צורף תצהיר עם אימות קונסולרי לבקשתו בשל
11 משבר נגיף הקורונה והעדר שיקורות של קבלת קהל במשרדי הממשלה ב----- לטענתו, תקנה
12 201 לתקנות מאפשרת הגשת בקשה לביטול החלטה ולכן הטענה כי היה עליו להגיש ערעור
13 אינה נסמכת על טיעון משפטי. לטענתו, עובדות המקרה בתיק ע"ר 54155-11-14 אליו מפנה
14 המשיבה, שונות מעובדות המקרה בעניינו, ששם בוצעה לידי הנתבעת מסירה אישית בשתי
15 הזדמנויות שהגיעה לארץ ללא קשר לתובענה שהוגשה כנגדה.

תמצית טענות המשיבה

16
17
18
19 11. המבקש מנהל הליכי סרק. לטענתה, כל עוד לא הגיש המבקש כתב הגנה כנדרש, לא יתקיים
20 דיון בסוגיית הסמכות הבינלאומית. הייצוג החלקי, של בא כוחו השני של המבקש, מהווה
21 ניסיון להכשיל את בית המשפט מקיום משפט צדק.

22
23 12. לגופו של עניין, טוענת המשיבה כי יש לדחות את הבקשה ולו מהטעם שהתצהיר שצורף לא
24 תקף. המבקש מיוצג ומודע לקיום ההליך ועל בית המשפט לדבוק בהחלטתו לפיה סוגיית
25 הסמכות הבינלאומית תידון במסגרת התובענה עצמה, ולחייב את המבקש בהגשת כתב הגנה
26 לאלתר. המשיבה עותרת לחיוב המבקש בהוצאות תחליף ההמצאה בעיתון בסך 600 ₪.

27
28 13. לטענתה, כתב התביעה נמסר כדין ותחליף ההמצאה שניתן כדין מילא את ייעודו. האופן
29 היחיד לפיו יכול היה המבקש לתקוף את ההחלטה על תחליף המצאה הוא באמצעות ערעור
30 ולא באמצעות הגשת הבקשה. לטענתה, הוכח כי הומצאה למבקש התביעה וכי הוא מיוצג
31 בארץ. לטענתה, אף הייצוג החלקי מספיק לצורך מסירת כתבי טענות והזמנה לדיון. לטענתה,
32 הטענה לעניין כפירה בסמכות מקומה בכתב ההגנה. לטענתה, מתן אפשרות על ידי בית

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תלה"מ 19-10-42835 פלוני נ' אלמונית

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

המשפט להעלות טענות לעניין הסמכות שלא בכתב ההגנה או בניהול ההליך יוצר "משפט זוטא" ללא עיגון שבדין. לטענתה, בית המשפט יכול לרכוש סמכות שיפוט על נתבע זר באחת מדרכי ההמצאה הקבועות בפרק ל"ב לתקנות, לרבות המצאה אישית של כתב בי-דין בישראל, וזאת אף ללא קבלת היתר בית המשפט על פי תקנה 500 לתקנות. המשיבה מפנה לפסיקה בתיק ע"ר 14-11-54155.

דיון

14. תקנה 201 לתקנות קובעת כדלקמן:

"ניתנה החלטה על פי צד אחד או שניתנה באין כתבי טענות מצד שני, והגיש בעל הדין שנגדו ניתנה ההחלטה בקשת ביטול תוך שלושים ימים מיום שהומצאה לו ההחלטה, רשאי בית המשפט או הרשם שנתן את ההחלטה – לבטלה, בתנאים שייראו לו בדבר הוצאות או בעניינים אחרים, ורשאי הוא, לפי הצורך, לעכב את ההוצאה לפועל או לבטלה; החלטה שמטבעה אינה יכולה להיות מבוטלת לגבי אותו בעל דין בלבד, מותר לבטלה גם לגבי שאר בעלי הדין, כולם או מקצתם."

15. תקנה 201 לתקנות מעגנת את האפשרות להורות על ביטול החלטה או פסק דין שניתנו במעמד צד אחד. בהתאם לפסיקה, קיימים שני מסלולים לפיהם ניתן לבטל החלטה מעין זו: "ביטול מחמת הצדק" – כאשר לא בוצעה המצאה כדין למבקש הביטול, במקרה מעין זה ההליך פגום מעיקרו וההחלטה תבוטל ללא התייחסות לשיקולים נוספים; "ביטול על פי שיקול דעת" – כאשר למרות שבוצעה המצאה כדין, אחד הצדדים לא התייצב לדיון או לא הגיש הגנה מטעמו. במקרה מעין זה נדרש בית המשפט להביא בחשבון את הסיבה למחדל וכן את סיכויי הצלחתו של המבקש בהליך העיקרי. אם המבקש מצביע על סיכויי הצלחה, בית המשפט יטה לקבל את הבקשה לביטול למרות מחדלו של המבקש וייתן לכך משקל בהטלת הוצאות משפט (רע"א 6258/19 חיים כהן נ' רועי כהן (פורסם במאגרים המקוונים) (3.12.2019)).

16. בענייננו, ההחלטה נושא בקשה זו ניתנה ביום 9.3.20 והבקשה לביטולה הוגשה ביום 1.4.20. דהיינו, בתוך המועד הקבוע בתקנה. לאור האמור, סבורני כי המבקש היה רשאי להגיש

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תלה"מ 19-10-42835 פלוני נ' אלמונית

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בקשתו במסגרת זו ולא באמצעות ערעור. מעיון בתיק עולה כי המשיבה הגישה ביום 16.2.20 הודעתה לעניין הסמכות העניינית, בהתאם להחלטה מיום 5.2.20, במסגרתה הביעה עמדה, ובפועל, עתרה בבקשה ליתן פסק דין בהעדר הגנה, ולחילופין עתרה למתן הוראה על תחליף המצאה או קיום דיון (סעיף ג לבקשה). ביום 23.2.20 הגישה המשיבה "עדכון בדבר קביעת תחליף המצאה בתיק אחר בין הצדדים" ובו עתרה שוב בבקשה להורות על תחליף המצאה. ההחלטה מיום 9.3.20 ניתנה במעמד צד אחד על בסיס שתי הבקשות של המבקשת, מבלי שניתנה החלטה להמצאתו למשיב, לצורך מתן תגובתו, ולכן, לא ניתנה בידי המשיב ההזדמנות לטעון טענותיו בפני בית משפט זה. בכך נמנעה מהמבקש זכות הטיעון וזכות הגישה לערכאות. נוכח העובדה כי ההחלטה ניתנה בהעדרו של המבקש, אף שהיה צורך בתגובתו, סבורני כי קמה עילת ביטול מחובת הצדק. דומני כי הפגם שנפל בהליך, בשל מתן ההחלטה במעמד צד אחד, מהווה עילה מספקת לביטול ההחלטה. למעלה מן הצורך אומר כי אף אם הדבר היה נתון לשיקול דעת היה מקום לביטול ההחלטה. בבוא בית המשפט להפעיל את שיקול דעתו האם להיענות לבקשת ביטול אם לאו עליו לבחון, בעיקר, האם עשוי הביטול להצמיח למבקש תועלת- קרי, האם שמיעת עמדתו בנושא המחלוקת עשויה להוביל את בית המשפט למתן החלטה שונה מזו שניתנה (עא 5000/92 יהושע בן-ציון נ' אוריאל גורני, הנאמן על נכסי י' בן-ציון פ"ד מח(1) 830, 835). סבורני, כפי שינומק בהמשך, כי יש ממש בטענותיו של המבקש.

17. לאור האמור, אני מורה על ביטול ההחלטה מיום 9.3.20.

הסמכות הבינלאומית

סמכות שיפוט בינלאומית- הכלל המשפטי

18. סמכות שיפוט בינלאומית היא הסמכות של מדינת ישראל לחייב נתבע זר להתדיין לגבי תובענה שהוגשה בבית משפט ישראלי (סטיבן גולדשטיין וערן טאוסג הפחתה במעמד שאלת הסמכות בבתי- המשפט הכלליים **עלי משפט** ג 300 (התשס"ג)).

19. בעמש (ת"א) 51311-12-11 **פלוני נ' פלונית** (פורסם במאגרים המקוונים)(12.11.13) נאמרו הדברים הבאים:

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תלה"מ 19-10-42835 פלוני נ' אלמונית

תיק חיצוני : מספר תיק חיצוני

1 ... בבואנו לבחון את סמכותו הבינלאומית של בית המשפט
2 בישראל לדון בסכסוך בין הצדדים, עלינו לדלג מעל שתי משוכות,
3 האחת - "משוכת הכינון" והאחרת - "משוכת שיקול הדעת", כפי
4 שהן מכונות על-ידי ד"ר מיכאל קרייני בספרו השפעת הליך ברירת
5 הדין על סמכות השיפוט הבינלאומי, 22 (2002).
6 משוכת הכינון משמעה האם לבית המשפט בישראל סמכות על-פי
7 דיני המשפט הבינלאומי הפרטי לדון בתביעה שהובאה לפתחו,
8 והאם התקיימו בנסיבות העניין העילות המקימות את סמכות
9 השיפוט מדעיקרא, בעוד משוכת שיקול הדעת משמעה מתן שיקול
10 דעת לבית המשפט לבחון האם בנסיבות העניין יש להוציא את
11 הסמכות שנרכשה מן הכוח אל הפועל, כאשר בענייננו, השאלה
12 הרלוונטית היא האם בית המשפט בישראל הוא הפורום הנאות
13 לדון בתביעה בהתחשב, בין היתר, במקום מושבם של הצדדים,
14 סעיף 15 לחוק יחסי ממון הקובע את כללי ברירת הדין בנסיבות
15 העניין ומקום הימצאותו של הרכוש מושא המחלוקת. "

16
17 20. מן האמור נלמד כי על בית המשפט לבחון את סוגיית סמכות השיפוט הבינלאומית בהתייחס
18 לשני שלבים : האחד - שלב הקניית הסמכות ; והשני - שלב הפעלת הסמכות. בשלב הקניית
19 הסמכות, על בית המשפט לבחון את התנאים הקבועים בדין לשם רכישת הסמכות. סמכות
20 השיפוט של בית המשפט נובעת מהמצאת כתב התביעה לידי הנתבע, בין בתוך המדינה ובין
21 מחוצה לה (אורי גורן, סוגיות בסדר דין אזרחי 72 (מהד' 11, 2013)). בשלב הפעלת הסמכות,
22 על בית המשפט לבחון האם בנסיבות העניין יש להפעיל את הסמכות שרכש, ובענייננו - האם
23 בית המשפט בישראל הוא הפורום הנאות לדון בתביעה (תמש (ת"א) 503-07-12 פלוני נ'
24 פלוני (פורסם במאגרים המקוונים, 10.7.16).

25
26 21. ייאמר כי לצדדים ניתנה זכות טיעון בעניין הסמכות הבינלאומית, וזאת כמפורט בהחלטה
27 מיום 21.4.20.

28
29
30 שלב ראשון- הקניית הסמכות
31
32

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תלה"מ 19-10-42835 פלוני נ' אלמונית

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

22. לטענת המבקש, משלא התבקשה המצאה אל מחוץ לתחום המדינה לפי תקנה 500 לתקנות, לא רכש בית המשפט בישראל סמכות בינלאומית לדון בתביעה. המבקש הפנה לפסיקה ברע"א 8204/16. לטענת המשיבה, בית המשפט יכול לרכוש סמכות שיפוט על נתבע זר באחת מדרכי ההמצאה הקבועות בפרק ל"ב לתקנות, לרבות המצאה אישית של כתב בי-דין בישראל, וזאת אף ללא קבלת היתר בית המשפט על פי תקנה 500 לתקנות. המשיבה מפנה לפסיקה בתיק ע"ר 54155-11-14. המשיבה לא הגישה בקשה לפי סעיף 500 לתקנות, אלא בקשה לתחליף המצאה.

23. לאחר עיון בטענות הצדדים, לאור ביטול ההחלטה מיום 9.3.20 וקיומה של בקשה לתחליף המצאה, וחרף העובדה שאין בפניי בקשה למתן היתר לפי תקנה 500 לתקנות, סבורני כי ניתן לדון בטענות הצדדים על סמך החומר המצוי לפניי. לטעמי, דין טענותיה של המשיבה לעניין תחליף המצאה, להידחות, זאת מן הנימוקים הבאים:

24. כאשר מדובר בנתבע זר שמבקשים להמציא לו כתב בי-דין מחוץ לתחום השיפוט, יש לקבל את היתר בית המשפט להמצאה. כלל הידיעה לבדו אינו יכול להקנות סמכות בינלאומית לבית המשפט הישראלי. לעניין זה נאמרו על ידי א' גורן הדברים הבאים:

"החלת 'כלל הידיעה' ככלי לקניית סמכות שיפוט בינלאומית בניגוד למסלול הדיוני שנקבע בתקנה 500, אינה אפשרית. קניית סמכות בינלאומית היא שאלה מהותית וספק אם ניתן לקבוע כי הסמכות הזו נקנית באמצעות 'כלל הידיעה', שכן 'שעה שבית המשפט דן בבקשה להיתר המצאה אל מחוץ למדינה עליו לנקוט זהירות, שהרי כל ספק פועל לטובת תושב החוץ ונגד הזמנתו להתדיין בישראל. הסוגיה מוסדרת אמנם בתקנות, אך אין זו שאלה דיונית גרידא כי אם מהותית'".

25. ברע"א 415/13 Roland Hecht נ' אדיר שפירא (פורסם במאגרים המקוונים) (10.4.2013) צוין כך:

"הטעם לגישה הזהירה שמצווה בה בית-המשפט בהקשר זה נעוץ בעובדה שהמצאה אל מחוץ לתחום השיפוט מקנה לבית-המשפט בישראל סמכות לדון בתביעה שבדרך כלל אין לו סמכות לדון בה, והדיון בה עלול להביא להתנגשות סמכויות ולפגיעה

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תלה"מ 19-10-42835 פלוני נ' אלמונית

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בכללי נימוס בינלאומיים (ראו למשל: ע"א 837/87 הוידה נ'
הינדי, פ"ד מד(4) 545 (1990)).

26. המשיבה סבורה כי בית המשפט יכול לרכוש סמכות על נתבע זר אף בלא צורך בהיתר לפי תקנה 500 לתקנות. אין בידי לקבל טענה זו. המשיבה הפנתה לתיק ער (חד') 54155-11-14 **אליעזר משה מרגלית נ' טליה בלוח** (פורסם במאגרים המקוונים) (2.3.2015). יצוין כי על פסק הדין הוגש ערעור שנדחה בתיק ע"א (חי') 44937-04-15 **טליה בלוח נ' אליעזר משה מרגלית** (פורסם במאגרים המקוונים) (6.9.2015).

27. מעיון בפסק הדין עולה כי נסיבותיו שונות מנסיבות התיק שלפניי. במסגרת פסק הדין נידונה השאלה " האם ניתן להכיר בהמצאת כתב תביעה לתושב חוץ, מבלי לעבור בטורקלין של **תקנה 500**, ומבלי שהתובע ביקש, וממילא קיבל, היתר להמצאת מחוץ לתחום". נקבע כי "... קבלת היתר להמצאת כתב תביעה מחוץ לתחום השיפוט, בהתאם לקבוע **בתקנה 500** לתקנות, אינה בגדר תנאי הכרחי לכך שהמצאת כתב התביעה לידי נתבע תושב זר תיחשב כהמצאה כדין, והיא אינה תנאי הכרחי לכך שבית משפט ישראלי ירכוש סמכות שיפוט ביחס לאותו נתבע זר. במקרים מסויימים יכול בית משפט ישראלי לרכוש סמכות שיפוט ביחס לנתבע זר, ע"י המצאת כתב התביעה באחת הדרכים הקבועות **בפרק ל"ב, סימן א', לתקנות סדר הדין האזרחי**". בנסיבות המקרה שם, המצאה שבוצעה על פי **פרק ל"ב** לתקנות הייתה המצאה לנתבעת הזרה כאשר שהתה בנכס בישראל ולבא כוחה. אין הדבר כך בעניינינו, שכן הנתבע שוהה בחו"ל ואיננו מצוי בישראל.

28. לפיכך, סבורני, כי לא ניתן, בעניינינו, לקנות סמכות שיפוט בינלאומית, בלא מתן היתר לפי תקנה 500 לתקנות. אמנם, אין בפניי בקשה לפי תקנה 500 לתקנות, עם זאת, משנדחו טענות המשיבה לעניין תחליף המצאה, הרי שלכאורה עליה להגיש בקשה לפי תקנה 500 לתקנות. מאחר שכל טענות הצדדים לפניי, ולאור כפירתו של המבקש בסמכותו של בית המשפט בישראל, וטענותיו בדבר "פורום לא נאות", דומני כי אין מניעה לדיון כבר עתה בטענה בדבר "פורום לא נאות".

29. על בית המשפט הבוחן את הבקשה לפי תקנה 500 לבחון שלוש דרישות: **עילת ההמצאה** - על התובע לשכנע את בית המשפט כי עומדת לו "תביעה ראויה לטיעון". זוהי רמת הוכחה נמוכה מזו הנדרשת בהליך אזרחי רגיל, קרי מאזן ההסתברות; **עילת התובענה** - על בית המשפט להשתכנע שמתעוררת "שאלה רצינית" שיש לדון בה. מטרת השאלה לוודא כי התובענה אינה

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תלה"מ 19-10-42835 פלוני נ' אלמונית

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

טורדנית או תובענת סרק. זהו סטנדרט נמוך יותר מ"תביעה הראויה לטיעון"; **נאותות הפורום** - במסגרת זו נדרש בית המשפט לבחינת הדין החל על הסכסוך; נגישות הצדדים לראיות; יעילות ההליך; הנושאים המשפטיים והמעשיים המעורבים, שיקולי צדק וכו' (ע"א 9725/04 **אשבורן חברה לסוכנויות ומסחר בע"מ נ' CAE Electroics Ltd** (פורסם במאגרים המקוונים) (4.9.2007), תא (מרכז) 11845-08-18 **בי.אס.די קראון בע"מ נ' גרגורי גורטובי** (פורסם במאגרים המקוונים) (12.8.2019)).

30. כבר נפסק, כי גם בהתקיים עילה המאפשרת רכישת סמכות שיפוט בינלאומית עדיין רשאי בית-המשפט להימנע מהפעלת סמכותו אם שוכנע על-ידי בעל-הדין הזר כי בית-משפט בישראל הינו "פורום לא נאות" (ברע"א 9141/00 **Franz Lang נ' ירון מרכס**, נו(1) 118, כבוד השופטת ד' דורנר).

31. לאור האמור, ולאחר שעיינתי בטענות הצדדים, סבורני כי אף אם הוגשה בקשה להיתר לפי סעיף 500 וככל שמשיבה הייתה עומדת בנטל ההוכחה לעניין עילת ההמצאה ועילת התובענה, היה על בית המשפט לבחון את נאותות הפורום, ובמקרה זה, סבורני כי היה על בית המשפט להימנע מהפעלת סמכותו.

שלב שני- הפעלת הסמכות

32. לטענת המבקש, קיים הליך תלוי ועומד באותו נושא ב----. לטענתו, בית המשפט בישראל אינו הפורום הנאות והטבעי לדון בתביעה, שכן הצדדים בעל אזרחות ----- ומרכז חייהם המשותפים היה ב-----, אף הנכסים מצויים ב----- ולכן יהא צורך למנות מומחה אשר יישום אותם ב----- . לטענתו, ציפיותיהם הסבירות של הצדדים הן כי הפורום הטבעי הוא הפורום הזר. לטענתו הדין החל הוא הדין ה----- ואף שיקולים ציבוריים מראים כי האינטרס הוא לבית המשפט ה-----לדון בתביעה. לטענת המשיבה, על הסוגיה לידון בכתבי בי הדין ובהליך עצמו, זאת לאחר שהמבקש יגיש כתב הגנה ותינתן לה זכות תגובה. העלאת טענת הסמכות שלא בכתב ההגנה או בניהול ההליך מהווה משפט זוטא שאין לו עיגון בדין.

33. בענייננו, שוכנעתי כי בית המשפט בישראל אינו הפורום הנאות לדון בתביעה.

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תלה"מ 19-10-42835 פלוני נ' אלמונית

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

34. דוקטרינת הפורום הבלתי נאות ודוקטרינת הפורום הנאות- בהתאם לדוקטרינת הפורום הבלתי נאות- בית המשפט המוסמך לדון בתביעה פלונית יכול שלא לדון בה אם קיים פורום זר המתאים יותר לקיום הדיון בתביעה (מיכאיל קרייני **אופקים חדשים במשפט - השפעת הליך ברירת הדין על סמכות השיפוט הבינלאומית 22 (תשס"ב)**). לעומתה, דוקטרינת הפורום הנאות נשקלת במעמד הבקשה למתן היתר המצאה אל מחוץ לתחום השיפוט כמפורט בתקנה 500 לתקנות. בהתאם להלכה בישראל, גם אם התובע מצליח להראות לבית המשפט שמתקיימת בענייננו אחת העילות להמצאת ההיתר שבתקנה, עדיין יש לבית המשפט שיקול דעת אם להיעתר לבקשה למתן ההיתר, או שלא להיעתר לה (שם, עמ' 28). בעיקרון, שיקולי הפורום הנאות זהים לשיקולי הפורום הבלתי נאות. ההבדלים בין השניים קשורים להקשר שבו נידונה כל דוקטרינה. דוקטרינת הפורום הבלתי נאות פועלת לאחר שנמצא כי סמכות השיפוט כבר נרכשה לעומתה דוקטרינת הפורום הנאות פועלת בשלב הסמכות ממש. הבדל נוסף קשור לנטל ההוכחה. נושא הפורום הנאות מתעורר במסגרת הבקשה למתן היתר המצאה אל מחוץ לתחום השיפוט, אז התובע נושא בנטל להוכחת היותו של הפורום נאות. לעומת זאת, הנתבע נושא בנטל להוכיח כי הפורום אינו נאות (שם, עמ' 29). (לעניין זה ראו ברע"א 9141/00 **Franz Lang נ' ירון מרכס**, נו(1) 118, כבוד השופטת ד' דורנר).

35. ברע"א 4716/93 **החברה הערבית לביטוח שכס נ' עבד זריקאת** פ"ד מח(3) 265 פסק בית המשפט העליון כי:

" נקודת המוצא היא כי לבית המשפט כאן יש סמכות לדון בתביעה, ושאלת הפורום הנאות היא שאלה שבשיקול-דעת בית המשפט, והוא מפעיל אותו על-פי קריטריונים מקובלים.

אומר השופט ברק (כתוארו אז) **בע"א 300/84 [3]** הנ"ל, בעמ' 385: המבחן המכריע בעניין זה הינו - כפי שעמד עליו השופט ריד (lord reid) בפרשת atlantic star האם הפורום המקומי הוא 'פורום טבעי'... או שמא קיים פורום טבעי זר, בעל סמכות." בקביעת טבעיות הפורום יש להתחשב בנסיבות כולן וליישם את מבחן מרב הזיקות הרלוואנטיות אשר להן הקשר האמיתי, המשמעותי והמהותי למקרה נושא הדיון."

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תלה"מ 19-10-42835 פלוני נ' אלמונית

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

36. בהתאם לפסיקה, שלושה מבחנים משמשים לצורך בחינת שאלת תחולתה של דוקטרינת הפורום הבלתי נאות; ראשית, האם הפורום המקומי הוא "הפורום הטבעי"; שנית, מהן הציפיות הסבירות של הצדדים ביחס למקום ההתדיינות בסכסוך; שלישית יש לשקול שיקולים ציבוריים, ובעיקר מה הפורום שיש לו עניין אמיתי לדון בתובענה (ראו רע"א 7342/11 כלל חברה לביטוח בע"מ נ' INCOMACS LTD (פורסם בנבו) (2.8.2012)).

37. ברע"א 4716/93 לעיל התייחסה כבוד השופטת שטרסברג-כהן לשני סוגי שיקולים המנחים את בית המשפט: האחד, מתייחס לבעלי הדין; והשני, לציבור הרחב. שם נקבע כך:

" בין השיקולים המתייחסים לבעלי הדין, ניתנת הדעת לנוחות הצדדים, למקום מגורי העדים, לאפשרות לחייב עדים להעיד ולהוצאות הכרוכות בהבאתם, לאפשרות לערוך ביקור במקום האירוע אם יתעורר צורך בכך ולאפשרות לאכוף את פסק הדין.

לשם קביעת הזיקות נבחנים, בין השאר: מקום מושבם של הצדדים, המקום שבו הם מנהלים את חייהם, המקום שבו הם מנהלים את עסקיהם ומקום אירוע התאונה. כן נשקלות האפשרות המעשית של הגשת התביעה בפורום הזר והשאלות אם תהיה לאותו פורום סמכות הן על התובע והן על הנתבע ואם הסעד שיקבל התובע יהיה דומה במהותו לסעד בפורום שנבחר וישקף צדק מהותי, או יהיה בלתי סביר באופן קיצוני. שוני בלבד בסכום הפיצויים או בסעד שיינתן בפורום הזר אינו מצדיק אי-העברת הדיון לאותו פורום, כל עוד ייעשה עם הצדדים צדק מהותי.

7. במישור השיקולים הציבוריים נמנים, בין השאר: הבעייתיות שבריכוז תובענות במרכזים עמוסים, היתרון ביישוב סכסוכים מקומיים בסביבתם הטבעית והרצון שהתביעות תידונה לפני בית-משפט המכיר את הדין. שאלת ההתייחסות לשיקולים אלה הושארה עד כה בצריך עיון (בע"א 300/84 [3] ובע"א 12705/91 [1] הנ"ל) עם זאת הביע הנשיא שמגר עמדתו, ששיקולים אלה ראויים להישקל, באומרו:

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תלה"מ 19-10-42835 פלוני נ' אלמונית

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

"עם זאת, ברצוני לציין כי לכאורה איני רואה סיבה מדוע לא ניתן יהיה, בדרך כלל, להתייחס לשיקולים הציבוריים ואף להעניק להם משקל, כאשר כפות המאזניים שבין הצדדים מעוינות. ניתן להקשות ולשאול: מדוע תישא מערכת המשפט הישראלית - באמצעות החברה - בעומס הכבד של תביעות וניהול התדיינות שאינן קשורות לה..." (ע"א 2705/91 [1] הנ"ל, בעמ' 577)..."

(ראו גם בע"מ 9769/09 פלונית נ' פלוני (פורסם בנבו) (20.1.2010).

38. בבג"ץ 8754/00 רון נ' בית-הדין הרבני הגדול פ"ד נו(2) 625 נקבע כי:

" מדיוננו עד כה, תכליתה של דוקטרינת הפורום הלא נאות היא למנוע מהנתבע ומבית-המשפט הליכים שאינם יעילים באופן בולט עקב ניהול התביעה בפורום המקומי (ע"א 2705/91 הנ"ל [35], בעמ' 560). עם זאת הגישה המסתמנת בפסיקתנו הינה כי הערכאות בישראל לא ייטו להיענות בקלות לטענת פורום לא נאות. הטעם לכך כפול: ראשית, כפי שכבר נאמר, הכלל הוא כי משקנתה ערכאה בארץ סמכות שיפוט, עליה להפעיל סמכותה. סטייה מכלל זה לא תיעשה כדבר שבשיגרה. הטעם השני הינו כי נוכח ההתפתחויות שחלו בתקשורת ובדרכי התנועה המודרניות יינתן פחות משקל לקשייו של נתבע לבוא עם עדיו לארץ אחרת. משכך – הנטייה להיעתר לטענת פורום לא נאות מצטמצמת (ע"א 2705/97 [37] הנ"ל, בעמ' 114; (ע"א 2903/96 מסיקה נ' דולנס [40], בעמ' 821; (ע"א 9141/00 הנ"ל [38])."

39. עוד נקבע כי תנאי חשוב לתחולתה של דוקטרינת "פורום לא נאות" הוא כי ההתדיינות בפורום הזר היא בת-השגה, כך שבידי התובע אפשרות מעשית להגיש את תביעתו שם (ר' בג"ץ 8754/00 רון נ' בית-הדין הרבני הגדול פ"ד נו(2) 625).

40. בענייננו, מדובר בצדדים שלהם אזרחות-----, ושאינן חולק כי משך חייהם המשותפים, כ- 11 שנים, התגוררו ב----- בסעיפים 20-21 לכתב התביעה מפרטת המשיבה את הרכוש המשותף והזכויות לאיזון, ועל פניו, נראה כי מדובר בנכס מקרקעין, נכסי מיטלטלין וזכויות

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תלה"מ 19-10-42835 פלוני נ' אלמונית

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

שצברו המצויים ב----- על פניו נראה כי לא מדובר באיזון משאבים של נכסים המצויים בארץ ובחו"ל אלא אך בנכסים המצויים בחו"ל. התביעה שלפניי אינה תביעה הצהרתית. מאחר שעסקינן בתביעה לפירוק שיתוף ואיזון משאבים הכרוכה במינוי מומחים לצורך שומת הנכסים, לקחתי בחשבון כי יהא צורך במינוי מומחים ב----- לעניין נכס המקרקעין- בהתאם לפסיקה בישראל, הכלל הוא שלבית המשפט בישראל אין סמכות בינלאומית לדון בתביעה לגבי מקרקעין מחוץ לישראל, אך השאלה היא מהו היקף הפריסה של כלל זה, ואילו תביעות תחשבנה כתביעות במקרקעין לעניין הסמכות הבינלאומית (עמ"ש (תל אביב-יפו) 51311-12-11 פלוני נ' פלונית (פורסם במאגרים המקוונים) (12.11.13), בש"א (ת"א) 22407/05 זרור כהן נ' RAN BITAN HOLDINGS S.L.EF B62917364 (פורסם במאגרים המקוונים) (23.4.2006), תמ"ש (ת"א) 6503-07-12 פלונית נ' פלוני (פורסם במאגרים המקוונים) (10.7.2016)). בענייננו, מדובר בתביעת מקרקעין לפירוק שיתוף.

41. קיומו של הליך תלוי ועומד ב----- לטענת המבקש, ביום 26.6.19 הוא הגיש כנגד המשיבה תביעה לפירוק שיתוף ואיזון משאבים בבית המשפט לענייני משפחה ב----- (נספח ד לסיכומיו). המשיבה אישרה בחקירתה בתיק י"ס 33883-07-19 מיום 24.11.19 כי המבקש הגיש נגדה תביעה לאיזון משאבים ב-----, כי היא קיבלה את התביעה במסירה אישית וכי היא לא פנתה לעו"ד שייצג אותה בעניין (עמ' 7, ש' 23-27).

42. ציפיות סבירות של הצדדים- נראה כי אף המשיבה סברה בתחילה כי הפורום הנאות הוא ב----- שכן ביום 1.12.18 היא הגישה תביעה לפירוק שיתוף בבית המשפט ב-----, וזו נמחקה (נספח א' ונספח ג' לסיכומי המבקש). ביום 24.11.19 נחקרה המשיבה בפני כבוד הרשמת הבכירה טלי מירום במסגרת תיק י"ס 33883-07-19 ואישרה כי הגישה תביעה לפירוק שיתוף ב----- (עמ' 7, ש' 18). לשאלה מה קרה עם תביעה זו? השיבה: "אני גרה בישראל גם הילדים שלי. אני רוצה לעשות את כל הדברים בישראל. למה אני צריכה לעשות את זה ב-----? זה קשה. הילד מקבל כאן טיפולים ואני לא יכולה ללכת ולחזור" (עמ' 7, ש' 19).

43. שיקולים ציבוריים- מאחר שמדובר בצדדים בעלי אזרחות ----- אשר אין חולק כי התגוררו כל חייהם המשותפים ב----- ושם צברו את נכסיהם נושא התביעה שלפניי, סבורני כי המקום הטבעי לניהול הסכסוך הוא בית המשפט ב-----. במקרה זה נראה כי ניהול הסכסוך בבית המשפט בישראל עלול להכביד על המערכת שעה שאין זיקה בין הסכסוך לבין בית המשפט בישראל.

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תלה"מ 19-10-42835 פלוני נ' אלמונית

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

44. לא נעלם מעיני כי הצדדים נישאו ב---- וכן להוראות סעיף 15 לחוק יחסי ממון, התשל"ג-1973, ואולם, אינני סבור כי די בנימוק זה, כשלעצמו, כדי שבית המשפט בישראל יהיה הפורום הנאות. נתתי דעתי לעובדה כי המשיבה מתגוררת בישראל עם ילדיה הקטינים בני כ- שנים וכ-- שנים וכי הבן הצעיר ---- אף אובחן כאוטיסט, וכי קיום הדיון ב---- עלול להכביד עליה בנסיבות אלו. ואולם לאחר ששקלתי את מירב הזיקות ואת מכלול השיקולים, סבורני כי בית המשפט בישראל איננו הפורום הנאות לדון בתביעה.

45. נתתי דעתי אף לסוגיית תום הלב של הצדדים. בכתב תביעתה טענה המשיבה כי "לבית משפט זה הסמכות המקומית והבינלאומית לדון בתביעה, בין היתר לאור מקום נישואי הצדדים (-) -----), לצד ההשלכות האופרטיביות שמכח הלכת השיתוף- אשר מכוונות בראש ובראשונה כלפי בן הזוג באופן אישי אפילו והוא מתגורר ו/או מחזיק בנכסים המשותפים בחו"ל..." (סעיף 29 לכתב התביעה). בכתב התביעה ציינה המשיבה "לבית המשפט הנכבד הסמכות המקומית והעניינית לדון בתביעה, הואיל וחתונתם ותחילת דרכם, וכך גם מענם הרשום של הצדדים ומגוריהם בארץ הוא ב-----" (סעיף 27 א לכתב התביעה). אין חולק כי הצדדים לא התגוררו במשותף ב-----אלא אך נישאו שם ומאז כל חייהם המשותפים מתגוררים ב-----, כך אף המבקש אשר כתובתו נותרה ב-----. אף על פי כן ביצעה המשיבה המצאות לכתובת מגוריו הרשומה של המבקש ב-----, שהיא גם כתובת מגורי הוריו. במסגרת תביעתה, לא התייחסה המשיבה לקיומו של הליך תלוי ועומד ב-----, זאת על אף שהודתה בחקירתה בהליך י"ס 33883-07-19 כי ידוע לה על ההליך ואף לא ציינה כי הגישה תביעה באותו נושא ב----- וזו נמחקה. סבורני כי העדר התייחסותה של המשיבה לתביעות אלו יש בו משום חוסר תום לב מצידה. גם באופן התנהלותו של המבקש נפל פגם. דומני כי המבקש ידע על ההליך המתנהל בפניי. כבר במסגרת תיק י"ס 33883-07-19 העיד אביו של המבקש כי הוא בקשר עמו, כי הוא יודע על הגשת התביעה בהליך שלפניי וניכר כי אביו היה מעורב בהליך (עמ' 11, ש' 15, עמ' 12 ש' 10). לטענת המשיבה, המבקש מסתיר את כתובתו המעודכנת ב-----לאחר שמכר את הבית (סעיף ג3 לתגובה מיום 16.2.20). המבקש לא צרף את כתובתו המעודכנת לכתבי טענותיו, נטל ייצוג חלקי בהליך שלפניי ואף היה מיוצג על ידי עו"ד שונים בהליכים שונים. כך לדוגמא, עו"ד אבו ריא ג'יהאד הגיש ביום 22.1.20 הודעה לפיה הוא ייצג את המבקש רק בתיק י"ס 33883-07-19. המבקש לא הופיע לדיון בבקשה לעיכוב יציאה מן הארץ ולטענת המשיבה, לא הופיע לדיון בבית הדין השרעי. עם זאת, במסגרת כלל הנסיבות והשיקולים, כפי שפורטו לעיל, אינני סבור כי יש באופן התנהלותו של המבקש כדי להביא לשינוי התוצאה.

בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תלה"מ 19-10-42835 פלוני נ' אלמונית

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

46. מכלל האמור, הגעתי לכלל מסקנה היא כי בית משפט זה אינו הפורום הטבעי והנאות לבירור הסכסוך שבין הצדדים.

47. אני מורה על מחיקת התביעה.

48. המשיבה תשא ותשלם למשיב הוצאות הבקשה בסך של 3,500 ש"ח.

ההחלטה מותרת לפרסום תוך השמטת פרטים מזהים.

המזכירות תמציא ההחלטה לצדדים ותסגור התיק.

ניתנה היום, כ"ג אייר תש"פ, 17 מאי 2020, בהעדר הצדדים.

טל פפרני, שופט